

Splošne vesti

— Značenje plač poročenih učitelj. V poročilih o proračunski debati nismo doslej čitali, da bi se posamezni govorniki zavzeli za značenje plač poročenih učitelj in ostalih državnih uradnic. In vendar to ne bi pomenjalo nikake nove obremenitve državnega proračuna, kakor je še posebej naglasila g. M. Atanacković na zborovanju Zenskega pokreta v Beogradu, ker je v proračunu določena popolna plača za vsakega uradnika in pomenjajo odtegnjene doklade poročenih drž. uradnic čist prihranek. Ker so tudi draginjske doklade del naših zasluženih plač, ki jih posebno težko pogrešamo v sedanjih časih naraščajoče draginje, pričakujemo, da bo našlo vodstvo organizacije za svoje prizadevanje, da se nam popravijo storjene krivice, pri merodajnih krogih popolno razumevanje.

— Pedagoško društvo v Ljubljani priredi v ponedeljek, dne 24. t. m. ob 18. uri v dvorani mineraloškega inštituta na univerzi (prilicije levo) predavanje »Beograjska poskusna šola in njen pomen«. Predaval bo g. Kobilica Rudolf, pedagoški vodja ljubljanske poskusne šole. Vse, ki se zanimajo za poskusno in reformno šolstvo, vladno vabi — odbor. — Vstop prost.

— Polak: Zgodovina za IV. razred je izšla in se že razpošilja. Ker je določena nizka cena — 7 din — si jo bodo otroci lahko nabavili. Zaloga omejena, zato ne odlašajte z naročilom.

— Društvo upok. učiteljstva za našo banovino je imelo konec leta 1937. članov 361 in 19 smrtnih primerov, za katere se je izplačalo nad 41.000 din posmrtnim postavnim dedičem. Kakor že večkrat, apeliramo in vabimo tovariše(-ice), ki stopijo v pokoj, ali so že upokojeni, da pristopijo k društvu. Kdor pristopi k društvu, poveča zapuščino svojim dragim svojcem ali pa postavnim dedičem. Več ko bo članstva, tem večja bo tudi ta zapuščina. Pristopnina znaša 33 din. V tem znesku so tudi že vplačani prvi trije smrtni primeri po vstopu, ker se redno plačuje za tri smrtne

primere naprej po 6 din, letno pa še 5 din za upravne stroške. Tedaj tovariši(-ice), ne odlašajte s pristopom. — K društvu pa lahko pristopijo pod istimi pogoji tudi drugi drž. upokojenci, ki so tudi tem potom vabljeni. Vsaki prvi delavni četrtek v mesecu ob 11. uri imamo po odborovi seji pri »Novem svetu« družabni sestanek za vse člane.

— Vsi službodajalci, ki imajo služkinje (stalne postrežnice), morajo do 31. jan. 1938. nabaviti davčne karte za služkinje. — Karte se dobe samo pri davčni upravi za mesto v Ljubljani, Vodnikov trg 5/II, soba št. 9. — Davčna karta stane 52 din. Istočasno morajo plačati tudi prispevek za bednostni sklad po 25 din. — Takoj po 31. januarju se mora po razpisu ministrstva financ št. 88.681/III od 28. dec. 1937. uvesti stroga kontrola.

— Zemljepis za IV. razred je že v tisku in se bo začel razpošiljati te dni. Cena je 6 din.

— SRESKA UČITELJSKA DRUŠTVA, ki so v zaostanku nakazil članarine, naj se drže pravilnika o blagajniškem poslovanju in naj to čimprej nakažejo sekciji blagajni. Ako ne bo v tem pogledu točnosti in reda, bo sekcija primorana, da objavi listo nerednih društev-plačnikov. Tudi v tem primeru najno prosimo. Uprava.

— Že prvi teden po objavi se je priglasilo več tovarišev za tekoči račun. Ta način bolj priporočamo kakor kupovanje na kredit. Tovarišice in tovariši, pišite po tiskovine za otvoritev kredita.

— ŠOLSKA UPRAVITELJSTVA prosi upravo sekcije JUU za dravsko banovino, da poravnajo naročnino »Popotnika« za tekoče leto in se poslužijo v ta namen položnic št. 11.153, ki so bile priložene 1. številki lista. — Do sedaj je sledilo našemu prvemu pozivu že 584 šol. Sledite jim še ostale! — Istočasno prosimo, da poravnate tudi staro naročnino, ako tega še niste storili. — Ponovno apeliramo in prosimo. Uprava.

Kaj vse pišejo

o učiteljstvu, šoli, prosveti in JUU

— Predloge sekcije JUU za dravsko banovino za finančni zakon glede ureditve položaja učiteljem iz Julijske Krajine prinaša »Istra« z dne 14. januarja. Uredništvo tega lista navaja, da je zvedelo, da je »Učiteljski tovariš« prinesel pogrešno predloge JUU sekcije za dravsko banovino od lanskega leta... K temu moramo pripomniti, da je »Učiteljski tovariš« prinesel avtentične predloge izvršnega odbora JUU za finančni zakon za leto 1938./1939. Ti predlogi so bili sestavljeni na podlagi predlogov sekcij in edino ti so bili od strani JUU oddani na pristojno mesto.

— I O predlogih JUU za finančni zakon, ki smo jih priročili v »Učiteljskem tovarišu« št. 21., piše tudi »Naš Glas« od 15. januarja.

— I V uvodniku »Nova svetka centralizma« prinaša »Gorenjec« z dne 15. januarja kritiko nove pripravljene uredbe o ureditvi državnih tiskarn kraljevine Jugoslavije. Iz tega uvodnika zvedo, da vsebuje čl. 2. te uredbe sledeče: »Državne tiskarne izdelujejo vse tiskarske in grafične potrebe za vse državne urade.« Poleg vseh teh del pa ima državna tiskarna v Beogradu izključno pravico: a) da kot svoj monopol tiska, izdaja in prodaja vse obrazce in formularje, ki se porabljajo za državno in šolsko potrebo; b) da tiska in izdaja vse šolske knjige in učila državnega izdajstva za vse vrste šol; c) da tiska in izdaja vse zvezke za šole v resoru mini-

strstva prosvete. — Dalje lahko tiska državna tiskarna v Beogradu vse zakone, uredbe in pravilnike, in samo ti se smatrajo za avtentične.

— I Polemika glede ustroja našega šolstva se je razvila med »Slovincem« in »Jutrom«. Odgovor na že v prejšnji številki »Učiteljskega tovariša« omenjeni članek »Slovenca« priobčuje »Jutro« od 13. jan. v svojem uvodniku. Na ta članek odgovarja ponovno »Slovenec« z dne 14. jan. V polemiko sta posegla tudi celjska »Nova doba« od 14. jan in mariborski »Večernik« z dne 14. jan. Povod za polemiko je bilo poročilo o skupščini društva »Krščanska šola«.

— I Našim otrokom krščansko šolo. Pod tem naslovom priobčuje »Domoljub« od 12. januarja t. l. uvodnik, ki se začne s citatom besed prosvetnega ministra g. Magaraševića iz njegovega govora pred finančnim odborom, in sicer poglavje Šola in cerkev. Nadalje se bavi uvodnik s poročilom o poteku skupščine društva »Krščanska šola«.

— I Tudi »Trgovski list« z dne 17. januarja prinaša v uvodniku »V zaščito naše kulture« in v članku »Nobenega monopola državnim tiskarnam« kritiko uredbe o državnih tiskarnah, na osnovi katere je predvidena monopolizacija šolskih knjig, vseh šolskih tiskovin in zvezkov.

ljani ima 2620 zadružnikov, posmrtnina znaša preko 13.000 din, podporni sklad ima čistega premoženja okroglo 170.000 din. V letu 1937. je prejelo 83 prosilcev iz podpornega sklada 180.100 din.

Učiteljska tiskarna

— t Priporočamo pomožne knjige: Flere: Prirodne sile (fizika za višje ljudske šole), 16 din. — Polak: Zgodovina za IV. razred, 7 din. — Polak: Zemljepis za IV. razred, 6 din.

— t Olajšajte otrokom računstvo. Že v predšolski dobi se igrate uče računanja po Lavtarjevi računski začetnici. — Cena 18 din. Starši, kupite otrokom to knjigo!

— t Ne napravljajte si nepotrebnega dela, zato naročite vse tiskovine, ki jih rabite med letom: komisijske zapisnike, proračune, obračune, tiskovine za napredovanje, priloge k prošnjam za premostitev itd. že v začetku šolskega leta, ali pa ob priliki za celo leto.

— t Strossmayerjeva himna in himna sv. Save se nahajata v Kramolčevi pesmarici za nižje razrede srednjih šol. Poleg omenjenih dveh pesmi je v pesmarici še 82 eno in dvo-glasnih lahkih pesem ter 14 tri in štiriglasnih mladinskih zborov, namenjenih za interne in javne šolske prireditve. — Pesmarica se dobi v Knjižarni Učitelj. tiskarne za ceno 26 din. Poština plačana v gotovini.

Mladinska mafica

— mm Peta številka »Našega roda« izide te dni. Tudi ta številka je tako vsebinsko kot ilustrativno prav bogata.

Med prispevki naj omenimo nadaljevanje »Velike tekme« od A. Adamiča in »Pesterne« od F. Bevka. Anica Černejeva in Mirko Kunčič prispevata po 2 pesmi. Fr. Flere ima v listu narodno pripovedko o sv. Savi. Ribičič končuje »Tineta in živali«. L. Zupane prinaša po narodnem motivu pisano pravljico o velikanu v škornju. Za najmlajše je napisal K. Širok »Pravljico o miški«. Utva pripoveduje še o teti Betki. Zoran Senovski priobčuje »Japonsko kitajsko vojsko na paše«. D. Špančič pa en prevod iz bolgarsčine. Med poučnimi spisi naj navedem še Kriste Lermanove »Mura in minie«, P. Kunaverja »V novo dobo«. Grudnova nadaljuje svoje higienske prispevke, Bajt pa govori o razvijanju filma. Sledi še raznovrsten drobiž, uganke itd.

Med ilustratorji so zastopani v tej številki: O. Gašpari, Z. Mušič, N. Pirnat, Kš. Prunkova, Lj. Ravnikar, M. Šubic in dr.

— mm Uredništvo »Našega roda« poziva sotrudnika »Zorana Senovskega«, da sporoči svoje pravo ime in naslov.

— mm Ciciban čita. Vsem šolam, naročnicam na »Mladinsko matico«, smo poslali na ogled po en i zvod brošurice »Ciciban čita«. Poverjenike prosimo, da pokažejo knjižico razrednikom prvih razredov, ki bodo o njej gotovo spoznali dobrega pomočnika za pouk v prvem čitanju, malim bravcem napravili za neznamen denar obilo početniškega veselja in ponosa. — Knjižica naj se obračuna pri naslednjem nakazilu naročnine za »Naš rod«. — Prosimo, da se nam naročila takoj predložijo, da bi mogli morebiti potrebno drugo naklado še pravočasno poslati vsem, ki bi jo naročili.

Učiteljski pevski zbor JUU

Emil Adamič

— pev. Objava. Članstvu UPZ sporočamo, da bo prejelo v kratkem okrožnico glede turneje in pevskih tečajev o velikih počitnicah. Prosimo, da se pri odpošiljanju odgovorov drži danega termina in ne dela odboru nepotrebnih ovir pri delu. — Čas in kraj prihodnjega pevskega tečaja bomo pravočasno javili v stanovskem glasilu. Odbor.

Šolski radio

— r. XVII. teden. Torek 25. januarja: Glasbeno predavanje. G. prof. Pavel Kozina bo podal životopis »Jurija Fleišmana«, prvega slovenskega skladatelja umetne pesmi, ki je živel v viharni dobi po francoskih vojnah in je med prvimi narodnimi prebuditelji tistih časov. Skušal je s pesmijo zbuditi in okrečiti narodno zavest Slovencev. Bil je prvi organizator slovenskega petja in prvi učitelj slovenske glasbe. G. predavatelj bo predaval tudi nekatere njegove najznačilnejše skladbe. II.—III.

Petek 28. januarja: »Kraški pojavi«, g. Ivan Michler. Izlet na Notranjski Kras bo pokazal mladini vse morfološke značilnosti kraškega sveta od običajnega zlebičja preko vrtač, uval in kraških polj do požiralnikov, rek ponikalnic, presihajočih jezer ter brezen in podzemnih jam. II.—III.

— r. V kmetijskem radiu bo v nedeljo dne 23. januarja ob 17. uri predaval g. dr. Zibert Simon: Slinovka in parkljeva.

Stanovska organizacija JUU

iz društev Vabila

— JUU — SRESKO DRUŠTVO MARI-BOR - DESNI BREG bo zborovalo dne 22. januarja 1938. v Mariboru, Narodni dom.

— JUU SRESKO DRUŠTVO V LITVIJI javlja, da bo zborovalo dne 5. februarja 1938. v Ljubljani skupno z JUU sreskim društvom Kamnik, ki bo skupno zborovanje organiziralo. Podrobno in točno obvestilo sledi.

Predsedstvo.

Poročila

+ JUU — SRESKO DRUŠTVO ORMOZ je zborovalo dne 4. decembra 1937. v ljudski šoli v Ormožu. Zborovanja se je udeležilo nad dve tretjini članov.

Tovariš predsednik Belšak Ljudevit je podal situacijsko poročilo, v katerem nam je obrazložil razne aktualne zadeve. Kot poverjenik za nabiranje zadružnikov Učiteljske tiskarne je poročal, da je nabral med člani našega društva osem zadružnih deležev. Tudi tovariš Rajšp, ki je obširno poročal o gospodarskem stanju UT, je toplo priporočal pristop k temu našemu največjemu gospodarskemu podjetju.

Nadalje poroča tovariš predsednik o predsedniškem zboru v Celju. V svojem poročilu je raztolmačil vse zadeve, ki so se na zboru obravnavale, ter tako seznanil učiteljsko z delom in težnjami naše organizacije, ki si prizadeva rešiti vsa pereča učiteljska vprašanja.

Sledilo je predavanje tovariša Vlada Klemenčiča o novem pravopisu slovenskega jezika. V svojem zanimivem predavanju je obrazložil vsa poglavja iz pravopisa in podal nekaj opazk iz pravopisnega slovarja. Orisal nam je smernice in načela, po katerih naj bi se v bodoče ravnali. Predavanje je doseglo svoj namen, kakor je dokazala živahna debata, ki je sledila predavanju.

Pri slučajnostih so bili sprejeti sledeči sklepi:

1. Iz zdravstvenih in gospodarskih razlogov je potrebno, da se v bodoče določijo božične počitnice od 24. decembra do 2. januarja.

2. Napredovanja naj se vrše po vrstnem redu in dospelosti.

Prihodnje zborovanje se bo vršilo dne 12. februarja 1938. v Ormožu.

Lj. Belšak, predsednik. Tomšič Alojz, tajnik.

+ JUU SRESKO DRUŠTVO KRŠKO. Zborovanje krške delovne edinice se je vršilo v Krškem dne 18. decembra 1937. ob 10. uri dopoldne. Navzočih je bilo 15 članov.

Tovariš predsednik omenja v svojih izvajanjih, da zahteva čas in s tem tudi smer šole danes drugačno poglobitev, kot prejšnja doba. Najtežja je poglobitev v delo na vasi.

Opozarja na važnost ugotovitve sedanjega stanja na vasi zaradi lastne orientacije in orientacije tovariša, ki naj nadaljuje delo, ne da bi izgubljal leta, preden se more živjeti v kraj. Očrta, da je bil učitelj oni, ki je dvigal vas prosvetno in gospodarsko. Napredovale so le one panoge, za katere se je učitelj zanimal. Suha dejstva, ki jih bo nudil rezultat našega dela, nam bo pokazal tudi smeri dela.

Program se bo poizkušal izvajati po načrtu ptujskega sreza.

Ker se smatra, da je krški krožek prešibak, se sklene, povezati krško in kostanjevsko delovno edinico v skupno.

V odbor so bili izvoljeni: Hrovat Ivo, Baydek Dušan, Stoviček Slava, Bitenc Drago in Vanič Janko.

Prva seja se določi za prvo soboto v januarju ob 4. uri popoldne v Leskovcu.

Ivo Hrovat, preds. Uršič Zora, tajnica.

Novosti na knjižnem trgu

— k A. Breznik in F. Ramovš: Slovenski pravopis. Izšla je nova skrajšana, to je izčiščena izdaja pravopisa, ki se omejuje na vsakdanje potrebe. Sestavljena je po vsestransko odobrenih pravopisnih načelih. V takšnem obsegu bo zadoščal pravopis tudi učiteljskemu osebju, uradnikom, pisateljem in sploh vsem, ki si morajo prizadevati, da obratno svoj materin jezik nepokvarjen in čist. Nova izdaja upošteva tudi kritiko, katero je vzbudila prvotna izdaja, ki pa je medtem že razprodana. — Poleg poklicnih jezikoslovcov Znanstvenega društva so to izdajo proučili posebni ocenjevalci, katere je poverila kraljeva banska uprava, ki je novi pravopis kot obveznega predpisala in zaukazala za šolsko in uradno porabo. — »Slovenski pravopis« je danes nepogrešljiva knjiga za vsako šolo, ker ga mora učiteljsko upoštevat pri jezikovnem pouku, da ustvarimo enotnost slovenskega jezika. — Cena za broširano skrajšano izdajo, ki pa obsega vendar 15 pol (okoli 240 strani), je 26 din in 40 din za v platno vezan izvod.

— k Anton Fakin: Državnoznanstvo za tretji razred meščanskih šol. Prvi del. Samozaložba. Ljubljana 1938. Cena vezani knjigi 28 din. — Avtor knjige je zajel v svojem delu državnoznanstvo državljanske pravice in dolžnosti z osnovno zakonodajo in vsoto snov prilagodil učnemu načrtu za meščanske šole. Knjiga je razdeljena v štiri poglavja: I. Rodbina, II. Občina, III. Srez in banovina, IV. Država. Ta snov je obdelana v lahko razumljivi obliki, a obsežen Dodatek, vzorci, nudi najnujnejše primere dokumentov. Knjiga je odobrena po ministrstvu prosvete in bo dobro služila ne samo v meščanskih, marveč tudi v raznih strokovnih nadaljevalnih šolah.

UREDNIŠTVO JE PREJELO.

— k »Proteus«, ilustriran časopis za poljudno prirodnoznanstvo. Izšla je 9.-10. številka IV. letnika z zanimivo vsebino. Opozarjamo še posebej na članek P. G.: Največje zvezdno oko; L. Kušcer: Okna in vrata polževe hiše in F. Lenart: Vitamin C. — Letna naročnina 50 din. — Ljubljana, Bleiweisova cesta 13.

— k »Modra ptica«, 2. številka, ima sledečo vsebino: Vladimir Bartol: Mahdijev prestol; Branko Rudolf: Problem modernega umetnika; Janko Lovrin: Futuristični intermezzo. Letna naročnina 100 din. — Ljubljana, Ulica 29. oktobra.

— k »Žena«, Mesečnik v službi današnje žene. Namesto revije »Praktična gospodinja« je začel z januarjem izhajati mesečnik s prilogami »Žena«. Letna naročnina 50 din. Ljubljana, Nebotičnik.

— k Zenski svet, Januarska številka ima bogato literarno vsebino s prilogami: Naš dom, Modna priloga, Krojna pola. Izhaja vsak mesec. Letna naročnina 64 din. — Ljubljana, Tavčarjeva 12/II.

Učiteljski pravnik

— § Vprašanje. V. S. iz B. P. I. Ali se morajo kolkovati računi A tudi z banovinskim kolkom poleg drž. kolka, kakor računi B? 2. Ali se mora kolkovati odrezke položnic kot račun ali kot pobotnico?

Odgovor! Ad 1. Računi A se kolkujejo samo z državnim kolkom. Ad 2. Odrezki položnic se kolkujejo s % % drž. in % % ban. takso kot pobotnice in ne kot računi.

Naša gospodarska organizacija

— g Opozorilo. Uprava Učit. samopomoči v Ljubljani je pričela v teh dneh razpošiljati položnice za nakazilo sprejemnih pristojbin ali sprejemne tiskovine vsem tistim tovarišem in tovarišicam, ki so v zadnjih letih proslili za sprejem v našo zadrugo, pa pozneje niso spolnili enega ali drugega pogoja. Največ je takih, ki so nam poslali vse potrebne podatke, pozabili so pa na nakazilo sprejemnih pristojbin. Nekateri nam niso poslali podpisanih pristopnic, ki so predpisane za sprejem v zadrugo. Uprava prosi vladno vse tovariše in tovarišice, ki so že prejeli ali pa še bodo take naše pošiljave, da se prav kmalu odzovejo naši prošnji. Uprava hrani kakih 200 priglasenj, s katerimi pa zaenkrat ne ve ničesar napraviti. — Učit. samopomoč v Ljub-